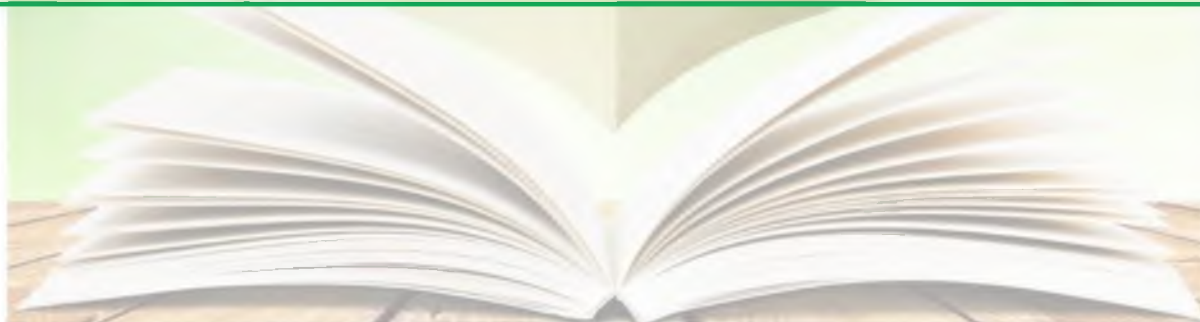

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
учасників міжнародної науково-
практичної конференції
«ЛІСОВА ТИПОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА
НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ
ЛІСІВНИЦТВА»

присвячена 150-річчю з дня народження
проф. Є.В. Алексєєва
та заснування кафедри лісівництва
Навчально-наукового інституту лісового і
садово-паркового господарства

Київ, 9-12 жовтня 2019 року

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ТИПІВ ЛІСОРОСЛИННИХ УМОВ САМОСІЙНИХ ЛІСІВ НА ПОКИНУТИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ПОЛІССЯ

В. І. Блищик, кандидат сільськогосподарських наук,

І. В. Блищик, кандидат сільськогосподарських наук,

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Березнівський лісотехнічний коледж Національного університету водного
господарства та природокористування*

Ключові слова: тип лісорослинних умов, самосійні ліси, сільськогосподарські землі.

Основними поглиначами вуглекислого газу, як і засобами довготермінового депонування вуглецю є лісові насадження. Відповідно до Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів (ПГ) в Україні [1], лісові землі є чистими поглиначами в секторі землекористування, змін землекористування та лісового господарства. В той же час викиди ПГ у секторі надходять переважно від орних земель, пасовищ, водно-болотних, забудованих та інших земель.

Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року [2] передбачає, серед іншого, збільшення площі заліснення території країни та запобігання зростанню площ сільськогосподарських земель. Значні площі самосійних лісів на постексплуатаційних землях є важливим інструментом одночасного і швидкого вирішення цих двох складних завдань.

Для визначення типологічних класифікаційних одиниць використовують комплекс різноманітних ознак, які відображають тісний зв'язок між рослинністю і лісорослинними умовами. За Д. В. Воробйовим [3] їх поділяють на дві категорії: керівні (провідні) та допоміжні. До керівних ознак відносять деревостан, підлісок і наґрунтовий покрив, їх склад, продуктивність (клас бонітету) і походження. Основною керівною ознакою вважають лісорослинний ефект, тобто склад і продуктивність корінних насаджень. Також надійною ознакою для визначення типу лісорослинних умов (ТЛУ) є трав'янисті рослини-індикатори, але їх

індикаторна цінність різна. Одні види-індикатори властиві тільки певним типам і не зустрічаються в інших, натомість інші види – з широким екологічним ареалом і можуть зустрічатися в різних типах лісорослинних умов.

До допоміжних ознак, якими можна скористатися для визначення типів лісорослинних умов відносять механічний склад ґрунту, рельєф, гірські материнські породи, морфологічні ознаки ґрунтового профілю, глибину залягання ґрунтових вод.

Закладання тимчасових пробних площ у самосійних лісах на сільськогосподарських землях передбачало визначення ТЛУ. Оскільки на цих землях ліс раніше не зростав, встановити ТЛУ за основною керівною ознакою неможливо. В цій ситуації допоміжні ознаки є єдиними, тому пропонується надати їм значення керівних. Подібний підхід застосовують також до степових ділянок.

Кожен ТЛУ класифікується за вологістю і багатством ґрунту. Видовий склад (рясність, постійність та ін.) живого наґрунтового покриву (ЖНП) варто використати як простий і достовірний індикатор (керівну ознаку) вологості ґрунту. Він характеризує не короткочасну зміну вологості, під впливом дощів або посух, а відносно тривалий рівень зволоження ґрунту. Надійною керівною ознакою багатства ґрунту визначено його тип і механічний склад. Встановити ці показники можна за допомогою ґрунтового розрізу (мінімальна глибина 50 см) і Публічної кадастрової карти України [4]. Оскільки Полісся являє собою плоску рівнину і відзначається низинним рельєфом [5], то він до уваги не брався, а як індикатор набуває важливого значення лише у гірських районах.

Отже, для встановлення типу лісорослинних умов самосійних лісів на сільськогосподарських землях Полісся варто використовувати такі керівні ознаки, як ЖНП, тип ґрунту і його механічний склад.

Список джерел літератури:

1. Національний кадастр антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://unfccc.int/documents/106947>
2. Стратегія низьковуглецевого розвитку України до 2050 року [електронний ресурс]. Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/Proekt/LEDS_ua_last.pdf
3. Воробьев Д. В. Методика лесотипологических исследований. К.: Урожай, 1967. 388 с.
4. Публічна кадастрова карта України [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://map.land.gov.ua/kadastrova-karta#>
5. Лакида П. І., Блищик В. І., Блищик І. В. Первинна продукція клейковільхових лісів Українського Полісся: [монографія]. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В.М., 2017. 245 с.